

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Liviu Scobioală,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Liviu Scobioală
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei,
obligarea stabilirii corecte a vechimii în muncă, recalcularea mărimii pensiei
stabilite,

împotriva deciziei din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de Liviu Scobioală, s-a admis apelul declarat de Casa
Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea din 02 august 2017 a
Judecătoriai Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a respins
cererea de chemare în judecată depusă de Liviu Scobioală împotriva Casei Naționale
de Asigurări Sociale,

c o n s t a t ă :

La 14 iulie 2016, Liviu Scobioală a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea parțială a
deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun. Chișinău din data de
14 martie 2016, precum și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a stabili
corect vechimea în muncă, cu includerea stagiului de lucru din anii 1968-1971, anul
1992, anii 1996-2002 și stabilirea pensiei pentru limită de vârstă reieșind din
vechimea în muncă realizată și salariul obținut în anii 1990-1996.

În motivarea acțiunii, reclamantul Liviu Scobioală a indicat că începând cu data
de 01 februarie 2016 beneficiază de pensie parțială pentru limită de vârstă, cu un
stagiul de cotizare realizat până la 01 ianuarie 1999 de 23,2 ani și după data de
01 ianuarie 1999 de 5,7 ani, în total 28,9 ani, din vechimea în muncă necesară de
32,5 ani.

Reclamantul a menționat că la 22 martie 2016 s-a adresat cu cerere către Casa
Națională de Asigurări Sociale prin care a solicitat anularea deciziei Casei

Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr.94/2016/1579, prin care i-a fost refuzată luarea în calcul a stagiului de lucru din perioada 1968-1971, în colhozul „Drujba”, raionul Rîșcani, precum și perioada de muncă din anul 1992, și anii 1996-2002, iar la stabilirea mărimii pensiei n-au fost luate în calcul mai multe sume care i-au fost achitate.

Reclamantul Liviu Scobioală a relatat că la 04 mai 1983 a fost mobilizat în forțele Armatei Sovietice, în legătură cu ce la 15 aprilie 1983 a fost eliberat din funcția deținută, fiindu-i achitată suma de 80 ruble, cu titlu de salariu pentru prima jumătate a lunii aprilie și calculul definitiv în suma de 222,72 ruble. Însă, CTAS Botanica la calcularea coeficientului K nu a luat în calcul suma de 222,72 ruble.

Reclamantul a invocat că în luna mai 1990, a fondat SC „Moldova Engineering” SRL, începând activitatea din luna iunie 1990. Respectiv, dările de seamă referitor la defalcările pentru asigurarea socială în perioada anilor 1990 - 1992 au fost depuse Comitetului sindical de ramură „Moldova-Business-Sind”, fapt confirmat prin certificatul nr. 008 din 04 februarie 2016.

Reclamantul Liviu Scobioală a menționat că a prezentat certificatul de salariu nr.81 din 08 februarie 2016, pentru perioada anilor 1990-1996 și într-u verificarea corectitudinii datelor indicate în acest certificat, CTAS Botanica a efectuat controlul documentelor contabile a SC „Moldova Engineering” SRL, în perioada cuprinsă între 08 februarie 2016 - 15 martie 2016. În actul de control din 17 februarie 2016 al CTAS Botanica neîntemeiat se face referire la cartea privind evidența retribuițiilor, precum că este veche, completată cu diferite culori, și în două limbi concomitent, cu cerneală de diferite culori etc.

Reclamantul a invocat că prin scrisoarea nr.82 din 19 februarie 2016, a informat CTAS Botanica, că în anii 1990-1996 au fost efectuate defalcări sociale, fapt confirmat prin certificatul nr. 187/03 din 05 februarie 2016 și certificatul nr.008 din 04 februarie 2016 eliberat de „Moldova -Business – Sind”, iar SC „Moldova Engineering” SRL a activat până în anul 2002, prezentând dările de seamă financiară, inclusiv forma 4-BASS, însă din aprilie 1996 până în 2002 întreprinderea n-a obținut venit, motiv din care nu a primit salariu.

La fel, reclamantul Liviu Scobioală deși a solicitat ca CTAS Botanica să efectueze controlul documentelor contabile a SC „Moldova Engineering” SRL în prezența lui, pentru a explica și argumenta situațiile apărute, această solicitare a fost refuzată, dar în actul de verificare a fost indicat faptul precum că controlul a fost efectuat în prezența reclamantului.

Reclamantul a indicat că prin răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.5-364/16 din 29 aprilie 2016 și nr.Aud-70/84-16 din 13 iunie 2016, i s-a comunicat că la calcularea stagiului de cotizare nu a fost inclusă perioada de activitate în colhoz, perioada de vară a anilor 1969 -iunie 1971, deoarece la acel moment era școlar, anul 1992, deoarece nu au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale, precum și perioada 01 aprilie 1996 - 2002, deoarece nu se confirmă venitul asigurat.

În drept, reclamantul și-a întemeiat acțiunea în baza Legii 156-XIV din data de 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Prin urmare, reclamantul Liviu Scobioală a solicitat admiterea acțiunii, constatarea ilegalității refuzurilor Casei Naționale de Asigurări Sociale din data de 29 aprilie 2016 și din 13 iunie 2016, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr.94/201 6/1 579 din 14 martie 2016, în partea refuzului stabilirii corecte a vechimii în muncă și quantumul pensiei pentru limită de vârstă, începând cu 01 februarie 2016, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească corect vechimea în muncă, incluzând stagiul de muncă din anii 1968-1971, în special anii 1969 - 1971, cât și anii 1992, 1996-2002 și să-i stabilească pensia pentru limită de vârstă, reieșind din vechimea în muncă realizată și salariul obținut în anii 1990 - 1996.

La 09 septembrie 2016, reclamantul a depus cerere de modificare și concretizare a cererii de chemare în judecată.

În motivarea cererii de modificare și concretizare a cererii de chemare în judecată, suplimentar celor indicate în acțiunea inițială, reclamantul Liviu Scobioală a indicat că prin decizia Oficiului Teritorial Chișinău Botanica a CNAS i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă, începând cu data de 01 februarie 2016, în mărime de 820, 42 lei, cu stagiul de cotizare de 28 ani 9 luni.

Reclamantul a menționat că nefiind de acord cu modul de calculare a stagiului de cotizare, la data de 21 martie 2016 s-a adresat cu cerere prealabilă către CNAS. Prin răspunsul nr. S - 364/16 din 29 aprilie 2016 a CNAS, recepționat de reclamant la data de 03 mai 2016, CNAS i-a fost respinsă cererea prealabilă.

Reclamantul Liviu Scobioală a invocat că s-a adresat repetat, la 16 mai 2015 către CNAS, cu anexarea documentelor suplimentare, care confirmă stagiul de cotizare, iar prin răspunsul nr. 70/84/16 din 13 iunie 2016 a CNAS, recepționat la data de 15 iunie 2016, i-au fost refuzate solicitările. Respectiv la 14 iulie 2016 a depus prezenta acțiune în instanța de judecată.

Reclamantul a indicat că perioada 01 ianuarie 1992 – 31 decembrie 1992 este necesară de a fi inclusă în perioada de cotizare, fiind indicată în carnetul de muncă sub nr. 19, de asemenea ca și stagiul de cotizare din perioada 01 aprilie 1996 – 01 iulie 2000.

La fel, reclamantul a specificat că conform datelor din carnetul de muncă nr. 260 este stabilit stagiul de cotizare în calitate de colhoznic, pentru perioada anilor 1968 - 1970.

Respectiv, reclamantul menționează că stagiul de cotizare de 8 ani 03 luni, menționat supra este necesar de a fi inclus în stagiul de cotizare de 28 ani 09 luni, iar în total va fi un stagiul de cotizare în mărime de 37 ani.

Prin urmare, reclamantul Liviu Scobioală a solicitat declararea parțială nulă a deciziei Oficiului Teritorial Botanica CNAS privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă, includerea în stagiul de cotizare perioadele de activitate: 01 ianuarie 1992-31 decembrie 1992; 01 aprilie 1996 – 01 iulie 2000 și anii 1968 – 01 iulie 1971, stabilirea pensiei pentru limită de vârstă, pentru stagiul de cotizare de 37 ani, obligarea CNAS la recalcularea pensiei stabilită de la 01 februarie 2016, pentru stagiul de cotizare 37 ani, luând în considerație pensia deja achitată.

În cadrul pledoariei, reclamantul Liviu Scobioală a indicat că perioada de activitate 01 aprilie 1996 – 01 iulie 2000, nu are suport juridic și se refuză de la acest stagiul de cotizare.

Prin urmare, reclamantul Liviu Scobioală a solicitat declararea parțială nulă a deciziei Oficiului Teritorial Botanica a CNAS din 01 februarie 2016, să fie inclus în stagiul de cotizare perioada de activitate, în calitate de membru de colhoz, în anii 1968- 30 iunie 1971, cu o durată de 3 ani 05 luni 29 zile, anul 1992, iar în total 4 ani 05 luni 29 zile. Respectiv, stagiul de cotizare total este 33 ani 02 luni 29 zile și calcularea coeficientului individual pentru anii de activitate: 1990 - 6 luni, anul 1991 - 12 luni, anul 1992 - 12 luni, anul 1993 -12 luni, anul 1994 -12 luni, anul 1995 - 6 luni, în total 60 luni.

Prin hotărârea din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Liviu Scobioală. S-a anulat parțial decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun. Chișinău din 11 martie 2016, în partea neincluserii stagiului de cotizare realizat de către Liviu Scobioală, în perioadele: 01 iulie 1967 - 01 iulie 1971 și 15 ianuarie 1992 - 15 decembrie 1992. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea pensiei pentru limită de vârstă stabilită lui Liviu Scobioală, ținând cont inclusiv de stagiul de cotizare realizat în perioadele: 01 iulie 1967 - 01 iulie 1971 și 15 ianuarie 1992 - 15 decembrie 1992. În rest, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Liviu Scobioală.

Prin decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Liviu Scobioală, s-a admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Liviu Scobioală.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces la data de 26 martie 2018, conform scrisorii de expediere nr. 3701 (f.d.134), însă careva date despre recepționarea acesteia de către participanții la proces la materialele cauzei lipsesc.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost depus de Liviu Scobioală la data de 22 iunie 2018, cu respectarea termenului prevăzut la art. 434 Cod de procedură civilă.

Prin cererea de recurs, recurentul Liviu Scobioală a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă acțiunea înaintată de Liviu Scobioală, privind anularea parțială a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica mun. Chișinău nr. 94/2016/1579 din 14 martie 2016, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia pentru limită de vârstă stabilită acestuia, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioadele: 01 iulie 1968 – 01 iulie 1971; 01 ianuarie 1992 -31 decembrie 1992 și 01 aprilie 1996 - 2002, calcularea cuantumului pensiei în baza coeficientului individual pentru anii de activitate 1990 - 6 luni, anul 1991 - 12 luni, anul 1992 - 12 luni, anul 1993 - 12 luni, anul 1994 - 12 luni, anul 1995 - 6 luni, în total 60 luni, încasarea din contul CNAS

în beneficiul acestuia a cheltuielilor de judecată, a prejudiciului material și moral în mărime de 3 000 lei.

În motivarea cererii de recurs, suplimentar celor indicate în cererea de chemare în judecată, recurentul Liviu Scobioală a indicat că instanța de apel a încălcat și aplicat greșit normele de drept material.

Recurentul a menționat că la stabilirea vechimii în muncă, nu a fost luat în calcul stagiul de lucru din anii 1968-1971, în cadrul colhozului „Drujba”, fapt confirmat prin carnetul de muncă nr. 260, cât și stagiul de lucru din anii 1992, 1996-2002 în cadrul SC „Moldova Engineering” SRL, fapt confirmat prin carnetul de muncă nr. 0334491.

La fel, recurentul Liviu Scobioală a indicat că salariul angajaților este confirmat și prin alte documente contabile, spre exemplu cartea de casă a SC „Moldova Engineering” SRL, la care CNAS nu face nici o referire, dar care a fost prezentată în instanță.

Recurentul a invocat că prima instanță a dat o apreciere greșită a prevederilor Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Recurentul a indicat că deși în motivarea hotărârii, instanța de fond a ajuns la concluzia de a obliga CNAS să efectueze recalcularea pensiei pentru limită de vârstă stabilită, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioadele 01 iulie 1968-01 iulie 1971, în dispozitivul aceleiași hotărâri instanța a dispus de a obliga CNAS să efectueze recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, ținând cont inclusiv de stagiul de cotizare realizat în perioadele 01 iulie 1967 - 01 iulie 1971. Astfel, includerea în stagiul de cotizare a perioadei cuprinse între 01 iulie 1967 - 01 iulie 1968 este una neîntemeiată.

Cu referire la perioada 15 ianuarie 1992 - 15 decembrie 1992, indicată în dispozitivul hotărârii primei instanțe, recurentul a menționat că în această perioadă era angajat al SC „Moldova Engineering” SRL, fapt confirmat prin copia carnetului de muncă anexat la materialele cauzei, și urma ca perioada anului 1992 să fie calculată nu de la 15 ianuarie 1992 pînă la 15 decembrie 1992, dar din 01 ianuarie 1992 pînă la 31 decembrie 1992.

La fel, recurentul a menționat că instanțele ierarhic inferioare urmau să includă în stagiul de cotizare și perioada 01 aprilie 1996 – 2002, deoarece în această perioadă a fost angajat al SC „Moldova Engineering” SRL, fapt confirmat prin carnetul de muncă.

Cu referire la solicitarea de a fi calculată pensia în baza coeficientului individual al salariului pentru anii de activitate 1990 - 6 luni, anul 1991 - 12 luni, anul 1992- 12 luni, anul 1993 - 12 luni, anul 1994- 12 luni, anul 1995 - 6 luni, în total 60 luni, recurentul a invocat că prima instanță eronat a conchis că această pretenție este deja satisfăcută de către CNAS. Or, conform răspunsurilor eliberate de CNAS rezultă că pentru perioada de muncă pînă la 01 ianuarie 1999 pensia a fost calculată pe baza coeficientului individual al salariului - 1,36511 pentru o perioadă mai favorabilă de 60 luni consecutive din ultimii 15 ani de muncă (1981 - 3 luni, 1982 - 12 luni, 1983 - 4 luni, 1985 - 2 luni, 1986 - 12 luni, 1987 - 12 luni, 1988 - 12 luni, 1989 - 3 luni).

Recurentul Liviu Scobioală a invocat că motivele de casare a hotărârii primei instanțe, indicate de instanța de apel sunt formale, ori ambele instanțe au invocat

aceleași norme de drept, dar au oferite soluții diametral opuse. Iar, instanța de apel s-a limitat doar la aprecierea concluziei instanței de fond, fără a face trimitere la careva norme legale.

La fel, recurentul a menționat că instanța de apel a admis contradictorialități dintre circumstanțele de drept și circumstanțele de fapt, ori deși indică că conform art. 50 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV din data de 14 octombrie 1998, în stagiul de cotizare realizat până la 01 ianuarie 1999 se include și activitatea în calitate de membru de colhoz, instanța de apel constată ca corectă decizia CNAS, prin care la calcularea stagiului de cotizare nu a fost inclusă perioada de activitate în colhoz, pe motiv că în acea perioadă Liviu Scobioală era școlar.

Recurentul Liviu Scobioală a indicat că prin cererea de apel a solicitat încasarea din contul CNAS a cheltuielilor de judecată și a prejudiciul moral în sumă de 3000 lei, însă instanța de apel nu s-a expus asupra acestor solicitări.

La 20 iulie 2018, în adresa intimatei Casa Națională de Asigurări Sociale a fost expediată copia recursului declarat de Liviu Scobioală cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă intimata Casa Națională de Asigurări Sociale nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Prin încheierea din 12 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din data de 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Liviu Scobioală urmează a fi admis, se casează decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Liviu Scobioală împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei, obligarea stabilirii corecte a vechimii în muncă, recalcularea mărimii pensiei stabilite, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele motivele.

În conformitate art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că la 14 iulie 2016, Liviu Scobioală a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr. 94/2016/1579 din 14 martie 2016, în partea refuzului de a include unele perioade la stabilirea vechimei în muncă, obligarea stabilirii corecte a vechimii în muncă, recalcularea mărimii pensiei stabilite (f.d.2-4).

Reclamantul Liviu Scobioală a solicitat admiterea acțiunii, constatarea ilegalității refuzurilor Casei Naționale de Asigurări Sociale din 29 aprilie 2016 și din 13 iunie 2016, anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica nr.94/201 6/1 579 din 14 martie 2016, în partea refuzului stabilirii corecte a vechimii în muncă și cuantumului pensiei pentru limită de vârstă, începând cu 01 februarie 2016, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească corect vechimea în muncă, incluzând stagiul de muncă din anii 1968-1971, în special anii 1969 - 1971, cât și anii 1992, 1996-2002 și să-i stabilească pensia pentru limită de vârstă, reieșind din vechimea în muncă realizată și salariul obținut în anii 1990 – 1996 (f.d.2).

La 09 septembrie 2016, reclamantul a depus cerere de modificare și concretizare a cererii de chemare în judecată, prin care a solicitat declararea parțial nulă a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica privind stabilirea pensiei pentru limită de vârstă pe numele lui Liviu Scobioală, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze pensia pentru limită de vârstă stabilită reclamantului Liviu Scobioală, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioadele: anul 1968 – 01 iulie 1971; 01 ianuarie 1992 – 31 decembrie 1992, 01 aprilie 1996 – 01 iulie 2000, cu stabilirea pensiei pentru limită de vârstă pentru stagiul de cotizare de 37 ani, precum și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze pensia stabilită de la 01 februarie 2016 din stagiul de cotizare de 37 ani, luând în considerare pensia deja achitată (f.d.40-41).

În cadrul pledoariei, reclamantul Liviu Scobioală a solicitat declararea parțială nulă a deciziei Oficiului Teritorial Botanica a CNAS din 01 februarie 2016, să fie inclus în stagiul de cotizare perioada de activitate, în calitate de membru de colhoz, în anii 1968- 30 iunie 1971, cu o durată de 3 ani 05 luni 29 zile, anul 1992, iar în total 4 ani 05 luni 29 zile. Respectiv, stagiul de cotizare total este 33 ani 02 luni 29 zile și calcularea coeficientului individual pentru anii de activitate: 1990 - 6 luni, anul 1991 - 12 luni, anul 1992 - 12 luni, anul 1993 -12 luni, anul 1994 -12 luni, anul 1995 - 6 luni, în total 60 luni (f.d.73).

Prin hotărârea din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Liviu Scobioală. S-a anulat parțial decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun. Chișinău din 11 martie 2016, în partea neincluzerii stagiului de cotizare realizat de către Liviu Scobioală, în perioadele: 01 iulie 1967 - 01 iulie 1971 și 15 ianuarie 1992 - 15 decembrie 1992. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea pensiei pentru limită de vârstă stabilită lui Liviu Scobioală, ținând cont inclusiv de stagiul de cotizare realizat în perioadele: 01 iulie 1967 - 01 iulie 1971 și 15 ianuarie 1992 - 15 decembrie 1992. În rest, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Liviu Scobioală (f.d.93-98).

Prin decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Liviu Scobioală, s-a admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Liviu Scobioală (f.d.125-133).

În conformitate cu art. 238 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul de judecată deliberază, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină

circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Colegiul relevă că, instanțele ierarhic inferioare nu s-au expus în privința pretențiilor înaintate de Liviu Scobioală cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze pensia pentru limită de vârstă stabilită reclamantului, ținând cont de stagiul de cotizare realizat pentru perioada cuprinsă între 01 aprilie 1996 – 01 iulie 2000.

Astfel, instanța de recurs relevă că atât în motivarea hotărârii din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cât și în motivarea deciziei din data de 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, instanțele ierarhic inferioare au indicat că obiect al prezentului litigiu îl constituie recalcularea pensiei pentru limită de vârstă stabilită lui Liviu Scobioală, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioadele: 01 iulie 1968 – 01 iulie 1971; 01 ianuarie 1992 -31 decembrie 1992.

Deși, reclamantul Liviu Scobioală a solicitat recalcularea pensiei pentru limită de vârstă stabilită lui, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioadele: 01 iulie 1968 – 01 iulie 1971; 01 ianuarie 1992 -31 decembrie 1992 și 01 aprilie 1996 - 2002/01 aprilie 1996 – 2002 (f.d.2, 40).

Mai mult, instanța de recurs reține că prin cererea de recurs, recurentul Liviu Scobioală a solicitat inclusiv obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia pentru limită de vârstă stabilită acestuia, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioadele: 01 iulie 1968 – 01 iulie 1971; 01 ianuarie 1992 - 31 decembrie 1992 și 01 aprilie 1996 – 2002 (f.d.142).

Respectiv, Colegiul relevă că în cazul respingerii pretenției cu privire la recalcularea pensiei pentru limită de vârstă stabilită lui Liviu Scobiolaă, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioada aprilie 1996 – 2002, instanțele ierarhic inferioare urmau să se expună cu privire la toate argumentele invocate de reclamant, să întemeieze motivele în legătură cu care argumentele lui Liviu Scobioală din cererea de chemare în judecată au fost respinse ca neîntemeiate.

În sensul art.6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în litigiul dedus judecății lipsește.

Așadar, instanțele judecătorești sunt obligate să motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs Spania, 1994).

Astfel, instanța de recurs reține că în speța dedusă judecării, în cadrul pledoariei, reclamantul Liviu Scobioală a indicat că perioada de activitate 01 aprilie 1996 – 01 iulie 2000, nu are suport juridic și se refuză de la acest stagiul de cotizare (f.d.73).

În conformitate cu art. 212 alin. (1, 3-6) Cod de procedură civilă, renunțarea reclamantului la acțiune, recunoașterea acțiunii de către pîrît, condițiile tranzacției se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată și se semnează de reclamant, pîrît sau de ambele părți. Dacă renunțarea reclamantului la acțiune, recunoașterea acțiunii de către pîrît sau tranzacția părților sînt exprimate în cereri scrise, adresate instanței, ele se anexează la dosar, fapt menționat în procesul-verbal al ședinței de judecată. Înainte de a admite renunțarea reclamantului la acțiune, recunoașterea acțiunii de către pîrît, înainte de a confirma tranzacția părților, instanța judecătorească explică reclamantului, pîrîtilui sau părților efectele acestor acte de procedură. În cazul admiterii renunțării reclamantului la acțiune sau confirmării tranzacției, instanța judecătorească pronunță o încheiere prin care dispune încetarea procesului. Încheierea trebuie să conțină condițiile tranzacției, confirmate de instanță. În cazul recunoașterii acțiunii de către pîrît și admiterii ei de către instanță, se pronunță o hotărîre de admitere a pretențiilor reclamantului. Dacă respinge renunțarea reclamantului la acțiune ori recunoașterea acțiunii de către pîrît sau dacă nu confirmă tranzacția părților, instanța judecătorească pronunță în acest sens o încheiere motivată și examinează cauza în fond.

Din norma precitată, Colegiul relevă că la soluționarea renunțului reclamantului Liviu Scobioală la pretenția privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia pentru limită de vîrstă stabilită acestuia, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioada 01 aprilie 1996 – 01 iulie 2000, prima instanță urma să explice reclamantului efectele renunțării la această pretenție. Însă, din procesul verbal al ședinței de judecată rezultă că acest fapt nu a fost efectuat de prima instanță.

Mai mult, instanța de recurs indică că la soluționarea renunțului reclamantului Liviu Scobioală la pretenția nominalizată supra, instanța judecătorească urma să pronunțe o încheiere motivată, în cazul admiterii renunțării reclamantului, o încheiere prin care a dispune încetarea procesului, iar în cazul respingerii renunțării reclamantului la acțiune, o încheiere motivată de respingere.

Colegiul reține că la materialele cauzei nu este o încheiere prin care prima instanță ar soluționa renunțul reclamantului Liviu Scobioală la pretenția privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula pensia pentru limită de vîrstă stabilită acestuia, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioada 01 aprilie 1996 – 01 iulie 2000. Respectiv, instanța de recurs este în imposibilitate

de a stabili cu certitudine obiectul litigiului dedus judecării ce urmează a fi supus controlului judiciar în ordine de recurs.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

În afara de aceasta, instanța de recurs menționează că deși, reclamantul Liviu Scobioală a solicitat recalcularea pensiei pentru limită de vârstă stabilită lui, ținând cont de stagiul de cotizare realizat în perioada 01 iulie 1968 – 01 iulie 1971 (f.d.2, 40), prin hotărârea din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze recalcularea pensiei pentru limită de vârstă stabilită lui Liviu Scobioală, ținând cont inclusiv de stagiul de cotizare realizat în perioada 01 iulie 1967 - 01 iulie 1971 (f.d.98).

În conformitate cu art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Respectiv, Colegiul relevă că prima instanță a depășit limitele pretențiilor înaintate, incluzând în stagiul de cotizare perioada cuprinsă între 01 iulie 1967 și 01 iulie 1968, deși reclamantul nu a înaintat o asemenea pretenție.

Mai mult, Colegiul relevă că deși prima instanță a adoptat încheierea din data de 08 septembrie 2017, în a cărei motivare se indică că, în conținutul dispozitivului hotărârii din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis o eroare materială, care urmează a fi corectată prin înlocuirea sintagmei greșite „01 iulie 1967- 01 iulie 1971” cu sintagma corectă „01 iulie 1968- 01 iulie 1971” (f.d.102), în dispozitivul încheierii din 08 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a indicat că se corectează greșeala evidentă admisă în dispozitivul hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 15 mai 2013, care nu este adoptată în litigiul dedus judecării (f.d.102).

La fel, Colegiul reține că deși Liviu Scobioală în anul 1992 era angajat al SC „Moldova Engineering” SRL, fapt confirmat prin copia carnetului de muncă anexat la materialele cauzei, instanțele ierarhic inferioare eronat au stabilit că pensia urmează a fi calculată ținând cont de perioada anului 1992, de la 15 ianuarie 1992 pînă la 15 decembrie 1992, ori perioada anului 1992 este cuprinsă de la data de 01 ianuarie 1992 pînă la 31 decembrie 1992.

Subsecvent, instanța de recurs menționează că, instanțele de judecată, trebuie, să emită o hotărâre clară, având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, în temeiul principiului clarității hotărârii judecătorești.

Conform art. 3 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000, obiect al acțiunii în contenciosul administrativ îl constituie actele administrative, cu caracter normativ și individual, prin care este vătămat un drept recunoscut de lege al unei persoane, inclusiv al unui terț, emise de autoritățile publice și autoritățile asimilate acestora în sensul prezentei legi; subdiviziunile autorităților publice și funcționarii din structurile specificate la lit. a) și b). Obiect al acțiunii în contenciosul administrativ poate fi și nesoluționarea în termenul legal a unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Ținând cont de cele menționate supra, obiectul acțiunii înaintate de Liviu Scobioală îl constituie decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, prin care nu a fost inclus în stagiului de cotizare realizat de către Liviu Scobioală, perioadele: 01 iulie 1968 - 01 iulie 1971, 01 ianuarie 1992 - 01 decembrie 1992 și 1996-2002, care a fost aprobată la 11 martie 2016 (f.d.19,34).

Prin hotărârea din 02 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Liviu Scobioală. S-a anulat parțial decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica, mun. Chișinău din 11 martie 2016, în partea neincluserii stagiului de cotizare realizat de către Liviu Scobioală, în perioadele: 01 iulie 1967 - 01 iulie 1971 și 15 ianuarie 1992 - 15 decembrie 1992.

Prin decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Liviu Scobioală, s-a admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea din 02 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Liviu Scobioală cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica din 14 martie 2016, în partea refuzului de a include unele perioade la stabilirea vechimii în muncă, obligarea stabilirii corecte a vechimii în muncă, recalcularea mărimii pensiei stabilite (f.d.123-124).

Instanța de recurs menționează că, la materialele cauzei lipsește decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica din 14 martie 2016, dar este anexată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica din 11 martie 2016.

Respectiv, Colegiul menționează că, instanța de apel trebuia să stabilească cu certitudine care este obiectul acțiunii înaintate de către reclamantul Liviu Scobioală, legalitatea și temeinicia cărui act administrativ este pusă la îndoială, a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica din 14 martie 2016 sau a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica din 11 martie 2016. Or, din cererea de chemare în judecată și cererea de recurs reiese că reclamantul Liviu Scobioală a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica din data de 14 martie 2016 (f.d.2, 142).

În conformitate cu art. 9 alin. (2) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntâmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.

Astfel, Colegiul reține că, în pofida rolului diriguitor al instanței judecătorești, instanța de apel nu a întreprins măsuri pentru a stabili cu certitudine obiectul acțiunii înaintate de Liviu Scobioală și anume data eliberării deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea

și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

La fel, instanța de recurs indică că în pledoaria lui Liviu Scobioală la examinarea prezentului litigiu în instanța de apel, acesta a solicitat calcularea coeficientului individual de stabilire a pensiei pentru anii 1990-1995, recalculul pensiei din momentul stabilirii pensiei, 01 februarie 2016, încasarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral în mărime de 3000 lei (f.d.118).

Prin decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Liviu Scobioală, s-a admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat integral hotărârea din 02 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Liviu Scobioală cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica din 14 martie 2016, în partea refuzului de a include unele perioade la stabilirea vechimii în muncă, obligarea stabilirii corecte a vechimii în muncă, recalcularea mărimii pensiei stabilite (f.d.123-124).

Astfel, Colegiul conchide că decizia instanței de apel nu conține o motivare convingătoare a pretenției înaintate de Liviu Scobioală cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral în mărime de 3000 lei, ce ar determina definitiv și incontestabil certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns. Respectiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea hotărâri.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlandei).

Ca urmare a celor reținute supra, în sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Reiterând, motivele de fapt și de drept, expuse mai sus, statuând că, instanța de apel a soluționat eronat litigiul în cauză, iar instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta respectiva eroare judiciară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a admite recursul declarat de către Liviu Scobioală, se casează decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Liviu Scobioală împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei, obligarea stabilirii corecte a vechimii în muncă, recalcularea

mărimii pensiei stabilite, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate supra, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale a litigiului dedus judecății.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Liviu Scobioală.

Se casează decizia din 13 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Liviu Scobioală împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei, obligarea stabilirii corecte a vechimii în muncă, recalcularea mărimii pensiei stabilite, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

Nina Vascan